

POSTANOWIENIE CZĘŚCIOWE

Dnia 13 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXII Wydział Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący: **sędzia (del.) Krzysztof Kurosz**

Protokolant: **Marta Wińska**

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku **Fundacji (...)** z siedzibą w **Krakowie**

z udziałem **Stowarzyszenia (...)** z siedzibą w **Krakowie**

**o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania – w przedmiocie roszczeń
pieniężnych**

postanawia:

oddalić wniosek

Sędzia

Krzysztof Kurosz

UZASADNIENIE POSTANOWIENIA CZĘŚCIOWEGO Z 13 PAŹDZIERNIKA 2020 r.

1. Niniejsze uzasadnienie dotyczy postanowienia częściowego z 13 października 2020 r. w przedmiocie roszczeń pieniężnych. Oddalono nim wniosek o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania – w przedmiocie roszczeń pieniężnych.

Pierwsze z postanowień częściowych – postanowienie z 1 września 2020 r. dotyczyło roszczeń niepieniężnych (postanowienie k. 1334 – 1335). Uwzględniono w nim wniosek o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania – w przedmiocie roszczeń niepieniężnych.

Rozczłonkowanie orzekania w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń pieniężnych i niepieniężnych nastąpiło ze względu na konieczność zbadania określonych kwestii na rozprawie, ze względu na prawo do sądu i możliwości bycia wysłuchanym, możliwość konieczną do realizacji zwłaszcza wówczas, gdy zabezpieczenie może wpływać na przesłankowo na istnienie osoby prawnej (tak Uprawnionego jak i Obowiązanego poprzez wpływ zabezpieczenia na funkcjonowanie zakładu pracy). W ramach dyskrejonalnej władzy sądu doszło do rozczłonkowania orzekania o wniosku o zabezpieczenie, tak by umożliwić przedstawienie spornych racji na rozprawie, jak również po to by lepiej ocenić zasadność wniosku o zabezpieczenie (pkt 43 uzasadnienia postanowienia z 1 września 2020 r. k. 1688).

2. W zakresie roszczeń pieniężnych Uprawniony (nazywany dalej Fundacją) wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczeń pieniężnych Uprawnionego wobec Obowiązanego (zwanego dalej Stowarzyszeniem) o zapłatę kwoty 8 091 420,78 zł z tytułu utraconych korzyści jakie uzyskałby w normalnym toku działalności poprzez zajęcie do kwoty 8 141 420,78 zł wierzytelności ze wszystkich rachunków bankowych obowiązanego jakie zostaną ustalone przez komornika sądowego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie, ewentualnie zajęcie do kwoty 8 141 420,78 zł wierzytelności z rachunków bankowych obowiązanego prowadzonych przez: (...) S.A., (...) S.A. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie (wniosek – k. 3-32odw.).

3. Pomimo odmiennej treści obydwu rozstrzygnięć, przebieg postępowania dowodowego nie doprowadził ostatecznie do zmiany stanowiska Sądu w zakresie legitymacji do złożenia wniosku (była kwestionowana przez Obowiązanego) ani też oceny zespołu czynności dokonanych w okresie od stycznia do maja 2019 r. jako zespołu czynności sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, podejmowanych przez ówczesny zarząd Uprawnionego z naruszeniem podstawowej zasady lojalności w stosunkach korporacyjnych i fundacyjnych. Owa zasada lojalności implikuje zakaz występowania organów osoby prawnej przeciwko tej osobie. Działania organów osoby prawnej podejmowane z rozmysłem na szkodę osoby prawnej (nawet jeżeli w poczuciu osób dokonujących tych działań były one podejmowane w imię szczytnych celów) mogą być kwalifikowane jako nieważne (art. 58 § 2 k.c.). O celach podstawowych, strategicznych i o dalszej woli bytu osoby prawnej typu fundacyjnego nie decyduje bowiem samodzielnie osoba fizyczna wchodząca w skład organu w oderwaniu od interesu osoby prawnej.

4. Na treść rozstrzygnięcia wpłynęła również analiza kwestii legitymacji podmiotu składającego wniosek (zarzut braku w składzie wnioskodawcy – Fundacji – organów uprawnionych do jego reprezentacji). Sąd nie znalazł żadnych podstaw do zawieszenia niniejszego postępowania, odrzucenia wniosku ani też do podejmowania działań w oparciu o art. 69 § 1 k.p.c. (ustanowienie kuratora).

5. Sprawa reprezentacji i istnienia uprawnionego organu Fundacji nie ma charakteru statycznego. Ta przesłanka rozumowania ma wpływ na dalsze rozważania. Należy też widzieć ją w kontekście oczywistej w tej sprawie „wojny o zarządy” jak można określić ten typ sporów korporacyjno – fundacyjnych. Jego cechą charakterystyczną jest (nie przesądzając abstrakcyjnie kto w takich sytuacjach ma rację) zaskarżanie uchwał o powołaniu zarządu przez członków odwołanego zarządu, wspólników, członków rady itp. Niejednokrotnie celem tych działań nie jest powrót do zarządu danej osoby prawnej, lecz pozbawienie adwersarza możliwości samodzielnego występowania w procesie (postępowaniu) i powołania w miejsce autora pozwu / wniosku kuratora (na podstawie art. 42 k.c. albo art. 69 § 1 k.p.c.). Konsekwentne stosowanie takiej strategii może być w pewnych sytuacjach uznane za działanie w obronie uzasadnionego interesu a w innych zaś jako działania nękające (dla których prawo do sądu jest tylko instrumentem służącym do niesłusznego celu). Nie ulega również wątpliwości, że w tego typu konfliktach sytuacja prawna może zmieniać się dynamicznie (co jest bardzo istotne dla kwestii zakresu związania prawomocnym rozstrzygnięciem sądu (art. 365 k.p.c.) oraz dla zagadnienia

swobody (lub braku swobody) czynienia własnych ustaleń przez różne sądy w odniesieniu do identycznych lub podobnych zagadnień wyłaniających się na tle sporu między tymi samymi podmiotami.

6. W piśmie procesowym z 16 września 2020 r. (k. 1348 – 1363) Stowarzyszenie podniosło, że Fundacja działając poprzez swój organ - aktualny Zarząd, składając wniosek narusza w ten sposób postanowienia sądów (...), zgodnie z którymi Fundacja nie posiada obecnie organów uprawnionych do jego reprezentacji.

7. Stowarzyszenie powołało się na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 28 listopada 2019 r. (prawomocne od 25 marca 2020 r. w związku z postanowieniem w sprawie I Cz 61/19 k. 1368) w sprawie I C 879/19 (kopia k.1364 – 1366). Postanowienie to zostało wydane na skutek wniesienia zażalenia od postanowienia tegoż Sądu z 25 czerwca 2019 r., oddalającego wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania uchwały nr 2 Rady Fundacji z dnia 27 maja 2019 r. Na skutek wniesionego zażalenia, na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z 28 listopada 2019 r. zmienił w części zaskarżone postanowienie i uwzględnił wniosek oraz zawiesił postępowanie zażaleniowe do czasu ustanowienia kuratora dla Fundacji. Uzasadnienie tego postanowienia liczy dwie strony. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy w Krakowie wskazał, że „kwestia oceny wydatkowania kwot i poczynionych dotychczas darowizn (także pod kątem ich rzeczywistego celu) na tle zaskarżonej uchwały wymaga jednak przeprowadzenia dalszego postępowania dowodowego na gruncie zasad współżycia społecznego i realizacji statutu fundacji.” (k. 1366). Jak przyczynę udzielenia zabezpieczenia wskazano jednoznacznie zwołanie posiedzenia Rady Fundacji we F. z powiadomieniem jedynie dzień wcześniej jednego z członków Rady Fundacji – L.P. – opozycyjnego wobec planów pozostałych członków Rady Fundacji.

8. W konsekwencji Stowarzyszenie wskazało (k. 1350), że „osoby podające się obecnie za nowy zarząd Fundacji, powołujące się na domniemanie wpisu w KRS, zgodnie z orzeczoną zabezpieczeniem Sądu Okręgowego w Krakowie nie są uprawnione do działania, w imieniu Fundacji, jak również pełnomocnictwo udzielone ich pełnomocnikom procesowym jest nieważne.” (k. 1350).

9. Uchwała z 27 maja 2019 r. o odwołaniu S.O., S.S. oraz A.S. i powołania w ich miejsce odpowiednio: J.S., M.M. oraz F.A. (załącznik nr 42 do wniosku, k. 427), której dotyczyło zabezpieczenie Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie I C 879/19 (kopia k.1364 – 1366) przerywała kadencję członków zarządu. Kadencja ta miała trwać do 31 grudnia 2019 r. (3 letnia kadencja wynika z § 12 ust. 2 statutu k 47 odw. oraz uchwały z 8 grudnia 2016 r. k. 458, 462, 466 **błędnie oznaczone w piśmie pełnomocnika Uprawnionego z 21.9.2020 r. k. 1693 odw. jako załącznik nr 19 do wniosku, podczas gdy były załącznikami 54,55 i 56).**

10. Uchwałą nr 2 z 12 grudnia 2019 r. do zarządu Fundacji z dniem 1 stycznia 2020 r. na trzyletnią kadencję powołano J. S., M.M. oraz F. A.. W głosowaniu nie brał udziału L. P.(załącznik nr 65 do wniosku k. 516). Wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej jako KRS) nie dotyczy tej uchwały (k.41 odw. oraz k. 42 odw.). W KRS ujawniono wpisem z 13 grudnia 2019 r. uchwałę z 27 maja 2019 r. objętą zabezpieczeniem Sądu Okręgowego w Krakowie I C 879/19. W tym wypadku mamy zatem do czynienia z tożsamością osób wskazanych w uchwale z 27 maja 2019 r. i 12 grudnia 2019 r. przy czym uchwała z 12 grudnia 2019 r. dotyczy okresu po upływie kadencji spornego zarządu. W ocenie Sądu bez znaczenia jest brak wpisu do KRS uchwały z 12 grudnia 2019 r. (oraz późniejszych) albowiem należy podzielić pogląd wyrażony w orzecznictwie, że *„Żaden przepis prawa nie stanowi, iż do reprezentowania osoby prawnej uprawnione są tylko te osoby, które w takim charakterze figurują w KRS. Z przepisów art. 14-17 ustawy z 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym wynikają jedynie pewne rygory i domniemania prawne, służące zapewnieniu pewności i bezpieczeństwa obrotu, a składające się na domniemanie wiary publicznej rejestru”* (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 5.7.2006 r. I ACa 167/06). Podobne stanowisko wyraża się w piśmiennictwie wskazując, że *„formalnie sprawa jest prosta; wpis do rejestru takiej osoby nie ma charakteru konstytutywnego, zatem sam prawidłowy akt powołania skutkuje nabyciem przez członka organu osoby prawnej uprawnienia do jej reprezentowania”* (M. Dziurda (w:) J. Gudowski (red.), *Kodeks cywilny. Część ogólna. Komentarz do wybranych przepisów*, LEX/el, uwaga 25 do art. 38 k.c.).

Sąd podziela zaprezentowane powyżej stanowisko. Osobami uprawnionymi do reprezentacji Fundacji (jako Zarząd) są osoby powołane przez Radę Fundacji jako zarząd (nawet jeżeli nie doszło do ujawnienia tej konkretnej uchwały w KRS). W niniejszej sprawie sytuacja zaś jest o tyle niezwykle prosta, że nie występuje kolizja różnych nazwisk w KRS i akcie powołania na członka zarządu.

11. Uchwała z 12 grudnia 2019 r. została zaskarżona i objęta wnioskiem o zabezpieczenie w sprawie I C 27/20 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie. Postanowieniem z 22 stycznia 2020 r. oddalono w tamtej sprawie wniosek o zabezpieczenie (sprawa z powództwa L.P.) – k. 1706. Postanowieniem z 3 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie I Cz 87/20 zmienił zaskarżone postanowienie z 22 stycznia 2020 r. w ten sposób, że udzielił „powodowi zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania uchwały nr 2 Rady Fundacji (...) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Zarządu na nową kadencję” (k. 1736). Istotne jest to, że w uzasadnieniu postanowienia I C27/20 Sąd nie wskazywał, że przedmiotem analiz w ramach zabezpieczenia są warunki osobiste dotyczące powołanych członków zarządu, lecz skupiał się na sposobem zwołania Rady Fundacji i czasie między jej zwołaniem a przeprowadzeniem (k. 1708 odw. – 1709).

12. Rada Fundacji uchwałami z 22 września 2020 r. odwołała powołanych uchwałami z 12 grudnia 2019 r. członków Zarządu i powołała ich na nowo.(k.1767 – 1776).

L.P. wytoczył powództwo o stwierdzenie nieważności w/w uchwał (k. 1781 – 1800).

Posiedzenie Rady Fundacji z 22 września 2020 r. zostało zwołane 6 sierpnia 2020 r. (protokół rozprawy k. 2076 – 00:19:50 – okoliczność niezaprzeczona) a zatem z wyprzedzeniem czasowym znacznie większym niż to, które było przyczyną udzielenia zabezpieczenia w sprawie I C 879/19 (kopia k.1364 – 1366) dotyczącym wcześniejszej uchwały z 27 maja 2019 r. i jeszcze przed wydaniem postanowienia przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie I Cz 87/20 w dniu 3 września 2020 r. (zabezpieczenie w przedmiocie wstrzymania uchwały z 12 grudnia 2019 r.).

13. Przedstawiona w punkcie poprzednim chronologia wydarzeń wskazuje, że nie sposób postawić zarzutu Radzie Fundacji działania w celu obejścia zabezpieczenia (skoro posiedzenie Rady zostało zwołane w sierpniu 2020 r., kiedy to nie istniało jeszcze zabezpieczenie dotyczące uchwały z 12 grudnia 2019 r. a samo posiedzenie zostało zwołane z odpowiednim wyprzedzeniem, czy przy uwzględnieniu okoliczności wskazywanych w innych postanowieniach sądów w przedmiocie zabezpieczenia). Temat nadużycia prawa został zresztą poruszony przez Sąd z urzędu na rozprawie 29 września 2020 r. w związku z koniecznością dociekania na ile wiążące są postanowienia o zabezpieczeniu wydawane w innych sprawach a dotyczące enumeratywnie wyliczonych uchwał i czy strona postępowań związana jest ich treścią w stopniu wąskim (wynikającym z treści postanowień), czy też szerokim rozumianym jako ogólny zakaz podejmowania jakichkolwiek nowych działań celem powołania nowego zarządu. W ocenie Sądu

nie ulega wątpliwości, że nie można postawić zarzutu nadużycia prawa osobie, która porusza się w formalnych granicach prawa a jednocześnie nie można postawić jej zarzutu nieprawości, niesłuszności itp. Skoro posiedzenie Rady Fundacji które odbyło się 22 września 2020 r. zostało zwołane z zastosowaniem kryteriów wynikających z wcześniejszych rozstrzygnięć, to zachowanie to nie jest niesłuszne.

14. Jeśli chodzi o kwestię zakresu związania postanowieniami, to są one wiążące w oparciu o art. 365 k.p.c. w zakresie tego, co zostało przez dany Sąd rozstrzygnięte. Zakres związania nie rozciąga się jednak na to co jest już poza samym postanowieniem. Rację miał pełnomocnik Fundacji wskazując na rozprawie (k. 2076 odw. 00:34:05), że nie można patrzeć na zabezpieczenia dotyczące konkretnych uchwał jako podstawę ogólnego zakazu podejmowania prób prawidłowego powołania zarządu. To bowiem prowadziłoby do swoistego „ubezwłasnowolnienia” osoby prawnej. W ocenie Sądu należy jeszcze podkreślić jeden element. Rada Fundacji jest nie tyle uprawniona ile zobowiązana przepisami prawa do podejmowania starań o prawidłowe powołanie zarządu (art. 38 k.c. w związku z art. 42 § 1 k.c.). Zawinione naruszenie tego obowiązku mogłoby uzasadniać na podstawie art. 415 k.c. odpowiedzialność członków rady za zaniechanie, jeśli prowadzi następnie do powstania szkody po stronie Fundacji w związku z niepowołaniem Zarządu. Brak organu osoby prawnej uniemożliwia jej skuteczne działanie, w tym egzekwowanie określonych roszczeń itp. Skoro żaden z sądów wydających postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia nie oparł swojego rozumowania na braku odpowiednich kwalifikacji przez osoby powołane do zarządu lub na ich ewentualnym niewłaściwym zachowaniu, to zakres związania takim postanowieniem nie rozciąga się na konkretną osobę na przyszłość lecz dotyczy jedynie konkretnego aktu powołania.

15. Sąd nie podziela argumentacji Fundacji (k.1694 odw. – 1695) jakoby postanowienia o zabezpieczeniu wydawane w innych sprawach a dotyczące uchwał o powołaniu zarządu nie miały znaczenia dla innych spraw oraz, że nie wywołują skutków prawnych wobec osób trzecich. Rację ma Fundacja jedynie w odniesieniu do tych postanowień, w których kwestia reprezentacji była niejako wypadkowa dla głównego toru rozstrzygnięć (sprawy pracownicze). Tam jednak gdzie ważność uchwały jest głównym przedmiotem postępowania, ignorowanie zabezpieczenia przez inne sądy prowadziłoby do chaosu prawnego oraz sprzeczne byłoby z art. 365 k.p.c. Zgodnie z treścią przepisu *„Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej (...)”*.

Jeżeli w danym postępowaniu sąd wyrokiem stwierdzi nieważność uchwały, to oczywistym jest, że inne sądy są tym związane, nawet jeśli postępowanie toczy się między innymi podmiotami. Podobna uwaga dotyczy postanowienia o zabezpieczeniu. Gdyby bowiem w sposób wypaczający wymowę wypowiedzi doktrynalnych (Ł. Błaszczak, *Zabezpieczenie roszczeń w sporach korporacyjnych na przykładzie spraw o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały wspólników oraz spraw o wyłączenie wspólnika*, „Transformacje Prawa Prywatnego 2019/1, s. 17 – 18) przyjąć, że postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia nie wywołuje skutków prawnych wobec osób trzecich, to należałoby przyjąć, że z założenia jest zbędne. Istotą postępowania zabezpieczającego jest bowiem właśnie to, by w oparciu o zabezpieczenie wnioskować również niejednokrotnie o konsekwencjach dla osób trzecich (przy czym zdanie to jest pewnego rodzaju uproszczeniem modyfikowanym przez kwestie prawomocności materialnej, jej zakresu itp.). Jak podkreśla się w piśmiennictwie „*Związanie stron, sądów, innych organów państwowych i innych organów administracji publicznej (ewentualnie innych podmiotów) oznacza obowiązek respektowania zawartej w orzeczeniu sądu skonkretyzowanej, indywidualnej normy prawnej. Ma ono znaczenie prejudycjalne przy rozstrzyganiu spraw przez inne sądy, organy państwowe i inne organy administracji publicznej*” M. Manowska, (w:) M. Manowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505 (38), Wyd. III, 2015, LEX/el uwaga 3 do art. 365 k.p.c).

Podsumowując: Sąd w tym postępowaniu związany jest tym, że w innym sądzie ustalili określone normy indywidualnie – konkretną, której skutkiem jest wykonalność lub brak wykonalności konkretnej uchwały o powołaniu danej osoby na członka zarządu. To zaś oznacza, że normy tej co do zasady odmiennie nie można ustalić w innym postępowaniu. Istniejące od tej reguły wyjątki nie występują w niniejszym postępowaniu. Nie można ustalić odmiennej normy indywidualnie – konkretnej wtedy, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia (w tym i zabezpieczenia) jest ważność bądź wykonalność uchwały lub ważność umowy.

W dalszej części uzasadnienia zostanie jednak wskazane, że akceptując ogólną koncepcję związania postanowieniami o zabezpieczeniu, należało jednak uznać, że ich zakres przedmiotowy w ogóle nie dotyczy niniejszego postępowania. W tym momencie bez znaczenia bowiem są uchwały z 27 maja 2019 r. i 12 grudnia 2019 r. a znaczenie ma uchwała z 22 września 2020 r., której powyższe zabezpieczenia nie dotyczyły. Z kolei na chwilę wnoszenia wniosku jak i wydawania wcześniejszego postanowienia, nie obowiązywały zabezpieczenia w zakresie uniemożliwiającym procedowanie w sprawie.

16. Stowarzyszenie w swym piśmie procesowym (k. 1351) błędnie powołuje się na uchwałę Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2008 r. (III CZP 124/08), w której przyjęto, że w związku z treścią art. 39 k.c. nie jest możliwe potwierdzenie przez osobę prawną czynności prawnej przez osobę, której nie można było w momencie działania przypisać statusu organu osoby prawnej. Rzeczywiście przez wiele lat w Polsce toczył się w nauce prawa spór na temat tego, czy w odniesieniu do działania „rzekomego” organu możemy zastosować na zasadzie analogii rozwiązanie przyjętego w odniesieniu do „rzekomego” pełnomocnika w art. 103 § 1 k.c. Sąd Najwyższy konsekwentnie odmawiał zastosowania rozumowania *per analogiam*, wskazując na konieczność stosowania w odniesieniu do tego problemu na tle art. 39 k.c. rozumowania *a contrario*. Skoro ustawodawca nie uregulował możliwości potwierdzeni czynności prawnej przez osobę nie będącą organem, (a uregulował w odniesieniu do pełnomocnika), to znaczy, że nie chciał potwierdzenia. Krytyka tego stanowiska ma już jednak walor jedynie historyczny albowiem na skutek zapotrzebowania obrotu, dążącego do większej elastyczności, ustawodawca dokonał nowelizacji art. 39 k.c. wprowadzając identyczne jak w art. 103 § 1 k.c. rozwiązanie (wejście w życie nowelizacji – 1 marca 2019 r. – Dz.U.2018.2244). Oznacza to, że prawo w Polsce od 1 marca 2019 r. jednoznacznie już umożliwia potwierdzanie przez osobę prawną działania podmiotu dokonującego czynności prawnej bez umocowania albo z przekroczeniem umocowania. Argumentacja Stowarzyszenia w tym zakresie ma zatem jedynie walor historyczny.

Na rozprawie w dniu 29 września 2020 r. pełnomocnik Fundacji złożył ponownie pełnomocnictwo od nowo powołanych członków zarządu Fundacji (k. 1740, protokół rozprawy k. 2076, 00:07:34).

Tego typu zachowanie należy uznać za potwierdzenie wcześniej dokonanych czynności (kwestia ta zostanie rozwinięta w kolejnym punkcie).

17. Podsumowaniem ustaleń poczynionych w punktach 6 – 16 jest następująca synteza. W chwili złożenia wniosku o zabezpieczenie (1 sierpnia 2020 r.) pełnomocnik wnioskodawcy legitymował się pełnomocnictwem udzielonym 10 lutego 2020 r. (k. 34) przez trzech członków zarządu, którzy byli powołani uchwałą z 12 grudnia 2019 r. na trzyletnią kadencję (od 1 stycznia 2020 r.). Zabezpieczenie - postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 28 listopada 2019 r. (prawomocne od 25 marca 2020 r. w związku z postanowieniem w sprawie I Cz 61/19 k. 1368) w sprawie I C 879/19 (kopia k.1364 – 1366) nie dotyczyło tej uchwały lecz uchwały z 27 maja 2019 r.

Na chwilę wniesienia wniosku i datę sporządzenia pełnomocnictwa nie obowiązywało żadne zabezpieczenie w odniesieniu do uchwały z 12 grudnia 2020 r. Nie było zatem potrzeby wszczęcia żadnego postępowania wпадkowego związanego z kwestią reprezentacji.

W dniu 1 września 2020 r. zostało wydane w tej sprawie pierwsze postanowienie częściowe. Wówczas również nie miała znaczenia kwestia zabezpieczenia, albowiem wprowadzie uchwała z 12 grudnia 2019 r. została zaskarżona i objęta wnioskiem o zabezpieczenie w sprawie I C 27/20 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie a postanowieniem z 22 stycznia 2020 r. oddalono w tamtej sprawie wniosek o zabezpieczenie, to jednak dopiero od 3 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie I Cz 87/ udzielił „powodowi zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania uchwały nr (...) Rady Fundacji (...) z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Zarządu na nową kadencję”.

Na datę wydania postanowienia w dniu 1 września 2020 r. nie obowiązywało żadne zabezpieczenie, z którego można by wnioskować o braku prawidłowej reprezentacji.

Zabezpieczenie zaczęło obowiązywać od 3 września 2020 r. lecz w wypadku zarówno rozprawy z 29 września 2020 r. jak i postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń pieniężnych z 13 października 2020 r. prawidłowa reprezentacja wnioskodawcy nie budziła wątpliwości. Uchwała Rady Fundacji z 22.9.2020 r. ponownie powołała zarząd Fundacji, który potwierdził dokonane czynności.

Wreszcie należy zauważyć, że kwestia nadużycia prawa to kij który ma dwa końce. Powstaje bowiem pytanie, jak kwalifikować konsekwentne próby torpedowania działalności Zarządu Fundacji, który podejmuje próby odwrócenia zdarzeń, które łącznie oceniane są radykalnym wystąpieniem przeciwko istocie osoby prawnej i jej prawa do istnienia. W żadnym z załączonych uzasadnień postanowień innych sądów nie znalazły się uwagi dotyczące oceny osób aktualnie powołanych do zarządu jako osób, których kwalifikacje osobiste uniemożliwiają sprawowanie funkcji członków zarządu. Podstawy zaskarżeń zawsze oscylowały wokół kwestii prawidłowości zwołania Rady Fundacji. Statut Fundacji nie wymaga jednomyślności członków Rady na powołanie Zarządu. Istotne były zatem kwestie prawidłowości zwołania Rady. W niniejszej sprawie Sąd ocenił je – w odniesieniu do chwały z 22 września 2020 r. jako nie budzące wątpliwości. Nadto przebieg postępowania dowodowego nie wykazał by aktualnie powołany Zarząd podejmował działania przeciwko Fundacji. W niniejszej sprawie nie zostało zatem ustalone nic co z powodów formalnych nakazywałoby przerwanie poszukiwania Fundacji merytorycznego rozstrzygnięcia.

W związku z powyższym Sąd nie podziela argumentacji Stowarzyszenia przedstawionej w piśmie procesowym z 9 października 2020 r. (k. 2360 odw.) jakoby Fundacja obchodziła prawo (i zabezpieczenia) dokonując kaskadowych powłań członków zarządu. U podłoża tego zarzutu leży bowiem niewypowiedziany wprost a fałszywy argument, że jednorodne są podstawy zabezpieczeń i u uch podłoża leżą kwestie interesu tej czy innej grupy członków zarządu. Z lektury postanowień i ich uzasadnień wynika zaś **jednoznacznie, że przyczyną zabezpieczeń było zawsze takie czy inne wadliwości formalne związane z uchwałami. Stąd też poszukiwanie nowych sposobów podjęcia uchwały, pozbawione owych wadliwości formalnych, nie jest działaniem zmierzającym do obejścia tych zabezpieczeń.**

18. Przechodząc do drugiej części uzasadnienia, dotyczącej kwestii merytorycznych związanych z wnioskiem o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych, należy wskazać, że uprawniony we wniosku (kt 104 k. 18 odw.) argumentował, że aktywa Stowarzyszenia (według stanu na 31.12.2018 r.) były tak nikłe (4.399 zł), że nie pozwoliłyby zaspokoić roszczeń Fundacji o zapłatę 8.091.420,78 zł.

19. Kwota roszczeń odszkodowawczych została obliczona przez Fundację (pkt 88 – 89 wniosku k. 16 odw. – 17)) poprzez wyliczenie średniej przychodów z tytułu darowizn za cztery lata (2015 – 2018) – to jest (...)zł (załącznik nr 87 do wniosku k. 1110 – 1149) i odjęcia od nich kosztów uzyskania przychodu (wyliczonej jako średnia za lata 2015 – 2017 r.) – to jest (...) zł.

W ocenie Sądu Uprawniony uprawdopodobnił mechanizm wyliczenia wysokość roszczenia, z tym, że pewne zastrzeżenia metodologiczne wywołuje przyjęcie dla dochodu średniej z innych lat (2015 – 2018) niż dla kosztów uzyskania przychodu (2015 – 2017). Nawet jeżeli uznać, że przyczyną owego błędu metodologicznego był brak złożenia przez odwołany Zarząd sprawozdania finansowego za 2018 r.), to w ocenie Sądu zasady weryfikacji danych nakazują przyjmowanie danych z tego samego okresu. Zastosowanie takiego zabiegu matematycznego byłoby jednak i tak korzystne dla Uprawnionego albowiem wynik matematyczny przeprowadzonej operacji byłby jeszcze większy niż wskazany we wniosku, to jest wyniósłby 8.422.157,97 zł. Średnia przychodu za lata 2015 – 2017 wynosi (...)zł ((...)zł przychód z 2015 r. + (...) zł przychód z 2016 r. + (...) zł przychód z 2017 r. = (...)zł. Po podzieleniu tej kwoty przez 3 otrzymujemy (...)zł). Po odjęciu średniego kosztu uzyskania przychodu z lat 2015 – 2017 w wysokości (...)zł otrzymujemy jeszcze wyższą kwotę to jest właśnie (...) zł.

20. W ocenie Sądu Uprawniony uprawdopodobnił nie tylko mechanizm wyliczenia wysokości roszczeń odszkodowawczych lecz również ich podstawę i przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej wynikające z art. 415 k.c. W szczególności chodzi o znamię bezprawności wynikającej z naruszenia zasad współżycia społecznego. Co więcej opisane we wcześniejszym punkcie roszczenie pieniężne niewątpliwie związane jest z wykorzystywaniem bazy danych – a zatem rozstrzyganie w tym przedmiocie leży w zakresie kognicji sądu własności intelektualnej (uwagi w tym zakresie znajdują się w dalszej części uzasadnienia).

21. Uprawniony nie uprawdopodobnił jednak wysokości roszczenia odszkodowawczego. Są to odmienne rozważania od kwestii mechanizmu wyliczenia wysokości roszczeń. Uprawniony pominął bowiem w rozumowaniu jedną istotną kwestię. Jeśli bowiem roszczenie odszkodowawcze, przy teorii różnicy, ma doprowadzić do analogicznego jak przed czynem niedozwolonym stanu, to w wypadku Fundacji nie możemy w toku rozumowania pomijać kwestii darowizn dokonywanych na rzecz innych podmiotów. Rozumowanie Fundacji jest bowiem następujące. Należy nam się różnica między przychodami a kosztami. Gdyby nie czyn zabroniony to zysk za 2019 r. (wyliczony w oparciu o historyczne dane) wyniosłby ponad (...) złotych. Rozumowanie to obarczone jest jednak pewną wadą. Gdyby nie czyn zabroniony, to zysk Fundacji, czyli to co zostaje na plus w aktywach, były mikroskopijny. Fundacja w toku swego normalnego funkcjonowania dokonywałaby bowiem darowizn związanych z realizacją celów, dla których jest powołana. Konsekwencja w rozumowaniu jest zaś następująca. Gdyby nie czyn zabroniony, to rachunek zysków i strat za 2019 r. były zupełnie inny. I tak na przykład w odniesieniu do 2016 r. rachunek zysków i strat wyniósł jedynie (...) zł (k. 98). Kwestie te powinny być wyjaśnione na etapie postępowania rozpoznawczego, poza postępowaniem zabezpieczającym.

22. Uprawniony nie uprawdopodobnił dodatkowo interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności Sąd nie podziela argumentacji, jakoby majątek Stowarzyszenia nie pozwalał na zaspokojenie roszczeń finansowych. Sąd konsekwentnie uważa, że cały zespół czynności dokonanych przez odwołany Zarząd w okresie od stycznia do maja 2019 r. stanowił jeden czyn bezprawny, polegający na wydrenowaniu majątku Fundacji na rzecz Stowarzyszenia. Ocena dotycząca nieruchomości oraz rzeczy ruchomych (kwestie pozostające poza kognicją sądu własności intelektualnej) ma jednak w tym wypadku charakter jedynie przesłankowy. Innymi słowy dla oceny istnienia interesu prawnego sąd własności

intelektualnej nie może przyjmować, że nieruchomości i rzeczy ruchome objęte zespołem czynności rozporządzających w okresie od stycznia do maja 2019 r. stanowią majątek Fundacji (choć taka byłaby konsekwencja uznania czynności rozporządzających za nieważne). Oceny tej na potrzeby rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa własności będzie mógł dokonać jedynie inny sąd (nie będący sądem własności intelektualnej). Stąd też jakkolwiek dla oceny całokształtu zachowania odwołanego Zarządu te czynności były istotne (bo składały się na całościowy i zrealizowany plan wydrenowania Fundacji), to w ramach postępowania zabezpieczającego przez sąd własności intelektualnej, ów sąd nie może przyjmować, że majątek ten nie powinien być uwzględniany w ramach oceny wielkości majątku Stowarzyszenia, pozwalającego na zaspokojenie roszczeń pieniężnych Fundacji.

To wszystko prowadzi zatem do wniosku, że biorąc pod uwagę wartość nieruchomości i rzeczy ruchomych możliwe będzie w przyszłości uzyskanie zaspokojenia roszczeń pieniężnych Fundacji.

Uprawniony nie uprawdopodobnił również by zachodziło niebezpieczeństwo ukrycia majątku. Zupełnie inaczej należało podejść – ze względu na niematerialny charakter zapisów informacji – do bazy danych, a zupełnie inaczej należy potraktować prawo własności nieruchomości. Odnotować przy tym należy, że Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie I Co 377/20 wydał postanowienie zabezpieczające, dotyczące nieruchomości opisanych w niniejszym uzasadnieniu (objętych czynnościami rozporządzającymi odwołanego Zarządu w okresie od stycznia do maja 2019 r.) wraz z zakazem zbywania i obciążania oraz zajął wierzytelność z rachunków bankowych do wysokości sumy zabezpieczenia 3.050.000 zł (załącznik nr 4 do pisma Fundacji z 21.9.2020 r. k. 1715), jak również zabezpieczył roszczenia niepieniężne (k. 1716 – 1718)dotyczące rzeczy ruchomych (również opisane w niniejszym uzasadnieniu).

Nadto na rachunku bankowym Fundacji, w dniu 28 maja 2019 r., już po odwołaniu członków zarządu, którzy dokonali zespołu przysporzeń na rzecz Stowarzyszenia, dostępne były środki w wysokości (...) zł (wyciągi z rachunku – załącznik 88 do wniosku k. 1151 – 11670).

Fundację obciążały jednak pasywa w wysokości (...) zł z tytułu kredytu zaciągniętego na inwestycję w centrum konferencyjno – szkoleniowe w Z. , którego własność przeniesiono na Stowarzyszenie (kredyt został już spłacony w okresie od czerwca 2019 r. do stycznia 2020 r.). Po odliczeniu powyższego zobowiązania środki w pełni dostępne dla Fundacji na dzień 28 maja 2019 r. to (...)zł (załącznik nr 89 do wniosku k. 1168 – 1177).

Fundację nadto obciążały zobowiązania z tytułu umów pożyczek na finansowanie zakupu trzech samochodów (których własność również została przeniesiona na Stowarzyszenie) na

kwotę (...) zł (załączniki nr 90 i 91 do wniosku k. 1179 – 1187). Po odliczeniu tego zobowiązania środki finansowe w pełni dostępne dla Fundacji wynosiły (...) zł ((...)zł - (...)zł - (...)zł = (...)zł).

Sąd nie podzielił argumentacji Uprawnionego w zakresie dotyczącym punktu 95 i 96 wniosku (k. 18). Skoro przelewy na kwotę (...) zł na rzecz zagranicznych organizacji, zlecone przez odwołany zarząd nie zostały wykonane (odmowa autoryzacji), to nie mogą być uznawane za powiększające pasywa. Nadto wnioskodawca błędnie oznaczył we wniosku numer załącznika (nr 95 nie dotyczy powyższych przelewów).

Sąd nie podzielił również argumentacji Uprawnionego, uznając ją za nieuprawdopodobnioną, że środki finansowe Fundacji były tak naprawdę jeszcze mniejsze na skutek transakcji dokonanych przez osoby nieuprawnione na łączną kwotę (...) zł (załącznik nr 95 do wniosku – błędnie wskazywany we wniosku jako załącznik nr 96 k. 1206 – 1259). Z niczego bowiem nie wynika, że miałyby być to transakcje dokonane przez osoby nieuprawnione. Wśród załączonych przelewów znajdziemy na przykład przelewy tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop – k.1209 – 1212 czy też składki do ZUS).

To wszystko prowadzi do wniosku, że udzielenie zabezpieczenia nie jest też warunkiem koniecznym do dalszego funkcjonowania Fundacji na czas prowadzonego postępowania.

23. W toku postępowania dowodowego, już po złożeniu wniosku, nie zostało uwiarygodnione stanowisko Stowarzyszenia, że zespół czynności dokonanych w okresie od stycznia do maja 2019 r. służył ochronie Fundacji. Pomijając już nielogiczność twierdzenia, że należało pozbawić majątku Fundację by nie pozbawiła się majątku, podkreślić należy, że nie zostało uprawdopodobnione by osoby działające jako zarząd do 26 maja 2019 r. nie dokonywały przelewów na rzecz organizacji zagranicznych. Stowarzyszenie powołało się na działanie w celu ochrony Fundacji przed wyprowadzeniem majątku za granicę, również przez osoby pretendujące do miana aktualnego zarządu (k. 1353, 1357).

Stowarzyszenie załączyło do akt sprawy dokument w postaci porozumienia między Fundacją a Stowarzyszeniem w sprawie przekazania części majątku w celu realizacji wspólnych zadań statutowych z 4 stycznia 2019 r. Dotyczyło ono przejścia części zakładu pracy i pracowników do Stowarzyszenia. Zawierało harmonogram przyszłych czynności dotyczących składników majątku opisanych w uzasadnieniu postanowienia z 1 września 2020 r. (k. 1678 – 1688 – punkty 25 - 28) oraz w niniejszym uzasadnieniu (w tym harmonogram przejmowania ośmiu nieruchomości przez Stowarzyszenie kosztem Fundacji – k. 1666 – 1672).

Tym działaniom towarzyszyło jednak składanie przez odwołany zarząd poleceń przelewu na rzecz organizacji zagranicznych na kwotę ponad (...) euro (k. 1829, k. 1831, k. 1832). Nie sposób w tym kontekście odmówić racji twierdzeniom Fundacji na rozprawie (k. 2079 02:02:52), że „obowiązany, który powołuje się na ratowanie przed transferem majątku za granicę dokonywał tego transferu”. Okoliczność ta została potwierdzona przez S.O. podczas zeznań na rozprawie k. 2080 (02:22:31), z zaznaczeniem, że chodziło o oczekiwanie, że sprawa relacji z organizacjami zagranicznymi zostanie rozwiązana polubownie.

24. Podstawą oddalenia wniosku o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych nie była zatem zmiana stanowiska Sądu odnośnie oceny zespołu czynności rozporządzających dokonanych przez poprzedni zarząd w okresie od stycznia do maja 2019 r. W tym zakresie Sąd podtrzymuje dotychczasowe stanowisko, zgodnie z którym ocenia te czynności jako bezprawne – z uwagi na naruszenie reguł lojalności organu osoby prawnej względem tejże osoby. Fundacja jest klasycznym przykładem osoby prawnej typu fundacyjnego, w którym o istocie osobowości prawnej decyduje majątek a nie osoby wpływające na funkcjonowanie fundacji. I tak jak nie ulega wątpliwości, że w przypadku spółki akcyjnej prezes zarządu nawet jeżeli w danym przypadku jest twórcą rozwoju i potęgi tejże spółki nie może przetransferować jej majątku na inną osobę prawną, powołując się na swój największy związek z realizacją celów spółki. Taka sama sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Fundacja ma prawo do swego bytu i swego majątku niezależnie od poglądów osób tworzących zarząd fundacji.

25. Uprawniony przez kilka ostatnich lat wpłacał na rzecz obowiązanego kwoty, które na przestrzeni roku nie przekraczały (...) zł (historia rachunku i potwierdzenia realizacji płatności – k. 57-79). Wpłaty wynikały ze współpracy jakie uprawniony podjął z obowiązanym ze względu na tożsamość osób inicjujących powstanie stron postępowania oraz ze względu podobne cele statutowe obu organizacji. Od stycznia do maja 2019 roku uprawniony, którego reprezentowały osoby wchodzące w skład zarządu obowiązanego, przeniósł na obowiązanego znaczną część majątku fundacji (kwestia ta zostanie w dalszej części uzasadnienia szerzej omówiona). Majątek przeniesiony na obowiązanego generował niemalże cały roczny przychód uprawnionego. Chodzi w szczególności o bazę danych jak i serwery, na których zainstalowany jest program komputerowy i zalegają bazy danych darczyńców uprawnionego. Przedmioty te wykorzystywane były jako podstawowe źródło finansowania uprawnionego. Niewspółmierne do wcześniejszych lat wsparcie w 2019 roku obowiązanego przez uprawnionego, których reprezentują tożsame

osoby oraz podnoszona we wniosku niewspółmierność ceny do wartości przedmiotu umowy pozwala wyciągnąć wstępny wniosek, że umowa z 18 stycznia 2019 roku narusza zasady współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) czyli zasady uczciwego obrotu, rzetelnego postępowania, lojalności i zaufania w stosunku do partnera umowy. Może także naruszać postanowienia statutu uprawnionego ponieważ zarząd uprawnionego, dokonując przeniesienia własności znaków towarowych, mógł podjąć decyzję zastrzeżoną do kompetencji rady fundacji (§ 14 ust. 1 pkt a i § 15 ust. 2 statutu – k. 46-49v). Jeżeli zarząd przekroczył swe uprawnienia (art. 38 k.c. i art. 39 k.c.) to zdaniem sądu czynność prawna dokonana w warunkach określonych w art. 39 k.c. jest sprzeczna z prawem w rozumieniu art. 58 § 1 k.c.

26. Uprawniony jako osoba prawna powstał na skutek aktu fundacyjnego z 31.5.2001 r. (twierdzenie z wniosku k. 5 odw.). Statut fundacji został sporządzony 1.6.2001 r. (rubryka 4.1.1. odpisu z KRS k. 42). Fundacja została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego 29.10.2001 r. (k. 41) i z tą chwilą uzyskała osobowość prawną (art. 7 ust. 2 ustawy o fundacjach). Od tego momentu Fundacja jest podmiotem prawa o bycie niezależnym od osób fizycznych wchodzących w skład organów osoby prawnej.

27. Istotna dla rozstrzygnięcia sprawy była kwestia likwidacji fundacji. Zgodnie z art. 15 ustawy o fundacjach:

1. *W razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona, lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie.*
2. *Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, w wypadkach wymienionych w ust. 1 organ, o którym mowa w art. 13, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.*

28. W piśmiennictwie wskazuje się, że „Rozwiązanie powyższe (art. 15 ustawy o fundacjach) jest oczywistą odwrotną konsekwencją związaną z bytem fundacji jako majątku przeznaczonego na realizację określonego celu. Oczywiście więc jest, że w przypadku osiągnięcia określonego celu (np. wybudowanie szkoły), fundacja traci swój sens prawny” (A. Kidyba, Komentarz do niektórych przepisów ustawy o fundacjach, [w:] Komentarz do ustaw o fundacjach i o stowarzyszeniach Opublikowano: Wyd.Praw.PWN 1997, LEX/el. do art. 15). Podobnie rzecz ujmuje A. Rzetecka – Gil, podkreślając, że „osiągnięcie celów, dla których fundacja została

powołana do życia, powoduje, że jej działalność staje się bezprzedmiotowa” (Rzetecka-Gil Agnieszka, Ustawa o fundacjach. Komentarz, LEX/el. 2018 do art. 15).

Zaprezentowane powyżej poglądy piśmiennictwa stanowią odzwierciedlenie przepisu ustawy – wynik wykładni zwrotu o *„osiągnięciu celu, dla którego fundacja była ustanowiona”*.

29. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że inaczej należy ocenić sytuację, w której cel powołania fundacji związany jest z konkretnym rezultatem (jak wskazuje na to przytoczona powyżej wypowiedź A. Kidyby na przykładzie konkretnej czynności w postaci wybudowania szkoły) a inaczej sytuację, w której cel związany jest z podejmowaniem określonych działań, które jednakowoż nie kończą się mierzalnym czy dającym się opisać konkretnym rezultatem. Można zatem stwierdzić (na wzór poglądów na temat podziału zobowiązania na zobowiązania rezultatu i starannego działania), że cel fundacji może być „celem rezultatu” albo „celem działania”.

30. W przypadku Fundacji nie ulega wątpliwości, że mamy do czynienia z celem działania w określonym kierunku. Zgodnie z § 8 statutu celem Fundacji jest *„1. Propagowanie i ochrona kulturalnej spuścizny cywilizacji chrześcijańskiej, 2. Upowszechnienie dorobku kultury chrześcijańskiej, 3. propagowanie i ochrona wartości chrześcijańskich, dobrych obyczajów i moralności w życiu społecznym i kulturalnym”*. Taki sposób określenia celu istnienia i działania Fundacji powoduje, że nigdy nie zostanie on osiągnięty w znaczeniu stanu dokonanego. Zawsze bowiem będzie możliwe podejmowanie działań służących realizacji wskazanych w § 8 celów. Jednakowoż § 17 ust. 1 statutu Fundacji wskazuje, że *„Fundacja może ulec likwidacji w razie osiągnięcia celu, dla którego była ustanowiona (...)”*. Konieczność wykładni statutu w kierunku jego niesprzeczności i zgodności z regułami znaczeniowymi języka musi pogodzić dwie kwestie, które pozostają ze sobą w pewnym napięciu. Z jednej strony mamy do czynienia zaprezentowanym powyżej brakiem ostatecznego, dającego się opisać i zdiagnozować rezultatu. Z drugiej zaś strony, statut Fundacji wyraźnie stanowi o osiągnięciu celu jako okoliczności powodującej likwidację Fundacji (statut stanowi w tym zakresie odzwierciedlenie ustawy). Możliwe są różne kierunki wykładni statutu celem pogodzenia tych kwestii. Tak na marginesie, zagadnienie to dotyczy tych wszystkich fundacji, które w swoich celach podają propagowanie pozytywnych wartości, ochrony praw itp. (jak na przykład praw człowieka, praworządności, przedsiębiorczości itp.).

31. Wspomniane powyżej kierunki wykładni statutu (ale i art. 15 ustawy o fundacjach) są następujące:

Po pierwsze, możliwe jest uznanie, że statut Fundacji dotyczy znaczeniowo stanu, w którym w porównaniu do stanu sprzed powstania Fundacji „dorobek kultury chrześcijańskiej”, „wartości chrześcijańskie” itp. (wartości opisane w § 8) zostały upowszechnione przez Fundację w stopniu na tyle istotnym, że możliwa jest diagnoza o dotychczasowym pozytywnym wpływie Fundacji na powyższe wartości a jednocześnie jej likwidacja nie będzie stanowiła zagrożenia dla wartości opisanych w statucie (niebezpieczeństwo regresu).

Po drugie, możliwe jest uznanie, że Fundacja autonomicznie określa tą kwestię, diagnozuje określony stan i jest w pełni suwerenna w podejmowaniu decyzji (niezależnie od podłoża materialnego), że cel został osiągnięty (w przypadku „celu działania”), albowiem pogląd przeciwny prowadziłby do wniosku, że Fundacje które nie mają „celu rezultatu”, nigdy nie mogłyby zaprzestać swojej działalności z powodu braku możliwości wykazania przesłanek opisanych w wersji pierwszej.

Po trzecie, możliwe jest uznanie, że wprowadzicie Fundacja (w oderwaniu od zamierzeń fundatora) określa autonomicznie powyższą kwestię, diagnozuje określony stan – ale w powiązaniu ze stanem faktycznym i zdroworozsądkową oceną, że dana formuła działania wyczerpała się i być może nie jest tak skuteczna jak przewidywali to fundatorzy. Nie chodzi przy tym o inną kwestię jaką są środki prowadzące do celów (§ 9 statutu) lecz o sam fakt funkcjonowania danej Fundacji.

32. Biorąc pod uwagę istotę każdej fundacji jako osoby prawnej – osoba prawna typu zakładowego (majątek związany z określonym celem) – nie wydaje się prawidłowa wersja druga (o całkowitej dowolności diagnozowania stanu osiągnięcia celu, do którego powołana została fundacja). Wprowadzałyby zbyt daleko idącą dowolność w kwestii istnienia fundacji – oderwaną od istoty osoby prawnej typu zakładowego. Dowolność podejmowania decyzji przekreślałaby regułę ustawową, zgodnie z którą jedynie „osiągnięcie celu” (albo wyczerpanie majątku i środków finansowych) uzasadnia likwidację fundacji. Gdyby ustawodawca chciał dopuścić dobrowolność w tej dziedzinie, użyłby sformułowania, że likwidacja fundacji może nastąpić również w innych przypadkach wskazanych w statucie (bądź innego podobnego).

32. Pozostają do rozważenia wersja pierwsza i trzecia, przy czym w niniejszej sprawie nie zachodzi jednakowoż potrzeba przesądzania, która z zaprezentowanych wersji wykładni jest

bardziej poprawna. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego jednoznacznie bowiem wynika, że ani nie zaistniała sytuacja polegająca na osiągnięciu określonego stanu ochrony wartości opisanych w statucie, ani też sytuacja, w której doszło do wyczerpania się formuły funkcjonowania Fundacji w określonym kształcie, wyczerpania formuły tak daleko idącej, że biorąc pod uwagę *ratio legis* art. 15 ustawy o fundacjach uzasadniona jest likwidacja fundacji. Nie ulega bowiem wątpliwości, że zdając sobie sprawę z istotnego charakteru decyzji o likwidacji Fundacji, autor statutu właśnie dlatego przewidział w nim obowiązek uzyskania jednomyślności członków rady fundacji na jej likwidację (§ 17 ust. 2 statutu).

33. Wprawdzie ustawa nie przewiduje obowiązku powołania rady fundacji (innego niż zarząd organu), ale biorąc pod uwagę art. 5 ust. 1 ustawy o fundacjach jest to dopuszczalne. Zgodnie z treścią przepisu *„Fundator ustala statut fundacji, określający jej nazwę, siedzibę i majątek, cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji, skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków. Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, dopuszczalności i warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu, a także przewidywać tworzenie obok zarządu innych organów fundacji”*.

34. W niniejszej sprawie nie doszło do podjęcia uchwały Rady Fundacji o jej likwidacji w związku z osiągnięciem celu. Powyższe rozważania konieczne były jednak do zbadania, czy możliwe było ustalenie podstaw materialnych do ewentualnej decyzji o likwidacji Fundacji w związku z osiągnięciem celu (zagadnienie likwidacji w kontekście rozmiaru transferu majątku zostanie omówione w dalszej części). Dla dalszych rozważań konieczne jest podkreślenie, że skoro nie ma dowolności w określaniu podstaw likwidacji fundacji (zarówno co do przyczyn jak i oceny osiągnięcia celu), to porządek prawny z pewnością nie może akceptować sytuacji, w której organ osoby prawnej wbrew postanowieniom ustawy jak i statutu podejmuje działania, które z założenia uniemożliwiają osiągnięcie celów fundacji w przyszłości (przy celu „działania” a nie „rezultatu”) poprzez pozbawienie fundacji substratu majątkowego umożliwiającego owe działania. Można wstępnie powiedzieć, że cele fundacji, zgodnie z jej statutem, mogą być osiągnięte poprzez dokonywanie darowizn i innych przysporzeń na rzecz innych podmiotów (§ 9 ust. 6) ale już nie poprzez jednorazowy akt darowizny całości lub większej całości majątku. Upraszczając sprawę można powiedzieć w sposób następujący: jedna darowizna jest możliwa; możliwa jest darowizna części majątku. Darowizna całości majątku (lub znacznej jego części) nie

jest jednak – bez uzasadnienia merytorycznego, związanego z celem fundacji możliwa jeżeli prowadzi do przekreślenia możliwości dalszego osiągania celów w przyszłości. Nie jest możliwa gdyż przekreśla cel. Mówiąc jeszcze inaczej, możliwe są tylko takie darowizny i przysporzenia, które nie przekreślają możliwości działania fundacji w przyszłości – takie które nie prowadzą do stanu niemożliwości osiągnięcia celu. Inną rzeczą są zaś skutki dokonania takich rozporządzeń i ich kwalifikacja w świetle przepisów regulujących ważność czynności prawnych.

35. Druga podstawa likwidacji Fundacji to „wyczerpanie środków finansowych i majątku” (art. 15 ustawy o fundacjach, § 17 ust. 1 statutu). W piśmiennictwie wskazuje się w większości opracowań, że *„likwidacja może nastąpić nie tylko w razie całkowitego wyczerpania środków finansowych i majątku, ale także w wypadku tak znacznego ich zmniejszenia, iż nie jest możliwe ciągłe i trwałe realizowanie celów fundacji. Podnosi się, że w ustawie traktuje się o wyczerpaniu, a nie o całkowitym wyczerpaniu środków finansowych i majątku fundacji. Ponadto podkreśla się, że celem postępowania likwidacyjnego jest zaspokojenie wierzycieli likwidowanego podmiotu. Z kolei niemożliwa byłaby realizacja tego celu, gdy nie ma majątku, z którego można byłoby zaspokoić wierzycieli (por. P. Suski, Komentarz..., art. 15, nt 1.1 i cyt. tam literatura) – A. Rzetecka-Gil Agnieszka, Ustawa o fundacjach. Komentarz LEX/el. 2018 – art. 15).*

36. Fundacja przekazała Stowarzyszeniu w 2014 r. (...)zł co stanowiło 71 % dochodu Stowarzyszenia w tym roku, wynoszącego (...)zł, w 2015 r. (...) zł co stanowiło 72 % dochodu Stowarzyszenia w tym roku, wynoszącego (...)zł, w 2016 r. (...) zł, co stanowiło 75 % dochodu Stowarzyszenia w tym roku, wynoszącego (...)zł, w 2017 r. (...)zł co stanowiło 70 % dochodu Stowarzyszenia w tym roku, wynoszącego (...)zł a w 2018 r. (...) zł, co stanowiło 99 % dochodu Stowarzyszenia w tym roku, wynoszącego (...)zł.

W 2019 r. (nie licząc spornych darowizn) Fundacja przekazała Stowarzyszeniu (...) zł.

/potwierdzenia wpłat k. 57 – 79 oraz twierdzenie wnioskodawcy w odniesieniu do procentowego udziału wpłat w dochodach stowarzyszenia – wnioskodawca nie załączył wydruku potwierdzającego bilanse Stowarzyszenia – okoliczność nie zaprzeczona w piśmie pełnomocnika Obowiązanego z 16 września 2020 r.)

37. Z darowizn od krajowych osób fizycznych (wskazywanych w zestawieniu „rachunek zysków i strat” jako „przychody z działalności statutowej”) Fundacja uzyskała w 2014 r. (...)zł przy zysku netto (...)zł (k. 82) , w 2015 r. (...)zł przy zysku netto (...)zł (k.82 i 89), w 2016 r. (...)zł przy

zysku netto (...)zł (k. 98 oraz k. 103), w 2017 r. (...)zł przy zysku netto (...)zł (k. 122), w 2018 r. (...)przy zysku netto (...)zł (k. 128)

/rachunki zysków i strat k. 82, 89, 98, 103, 122, 128

Wartość aktywów Fundacji wynosiła w 2014 r. (...)zł, w 2015 r. (...)zł (k. 83), w 2016 r. (...)zł (k. 96), w 2017 r. (...)zł (k. 120), w 2018 r. (...)zł (k. 131)

38. Wartość aktywów w postaci „inne wartości niematerialne i prawne” Fundacji wynosiła w 2014 r. (...)zł, w 2015 r. (...)zł (k.83), w 2016 r. (...)zł (k. 96), w 2017 r. (...) zł (k. 120), w 2018 r. (...)zł (k. 129).

/bilanse k. 83, 96, 120, 129, 131/

39. Umową darowizny w formie aktu notarialnego z 4 stycznia 2019 r. Fundacja reprezentowana przez S.S. oraz A.S. przeniosła na rzecz Stowarzyszenia, reprezentowanego przez P.D. własność dwóch nieruchomości położonych w miejscowości S. gmina W. (województwo (...)), dwóch nieruchomości położonych w Z. (województwo (...)) oraz trzech nieruchomości położonych w K. (w tym dwóch samodzielnych lokali mieszkalnych o powierzchni 60,85 m2 i 66,80 m2 oraz udziału w wysokości 2/26 – wszystkie przy ul. (...)).

/umowa k. 134 – 144/

Umową darowizny z tego samego dnia, to jest 4 stycznia 2019 r., zawartą w formie pisemnej zwykłej z zastrzeżeniem dokonania później spełnienia świadczenia, Fundacja reprezentowana przez S.S. oraz A.S. darowała Stowarzyszeniu, reprezentowanego przez P.D. (...) zł (pieniądze miały zostać przekazane na rachunek bankowy Stowarzyszenia). W umowie zawarto oświadczenie obdarowanego, że otrzymane pieniądze przekaże na cele statutowe.

/umowa k. 146 – 147/

Fundacja przełała na rachunek Stowarzyszenia (...) zł 7 stycznia 2019 r. (k.149), (...)zł 8 stycznia 2019 r. (k. 151), (...)zł 27 maja 2019 r. (k. 178), (...)zł 27 maja 2019 r. (k.180).

Umową z 18 stycznia 2019 r. Fundacja reprezentowana przez S.Sk. oraz A.S. przeniosła na rzecz Stowarzyszenia, reprezentowanego przez P.D. przełała za kwotę (...)zł prawa ochronne/z rejestracji jedenastu znaków towarowych, słownych (m.in. „(...)”, słowno – graficznych (o treści słownej „(...)” oraz graficznych”. Umowa zawierała zobowiązanie zbywcy do niepodejmowania kroków w kierunku podważenia praw ochronnych/rejestracji na znaki towarowe.

/umowa k. 153 – 155/

Umową darowizny w formie aktu notarialnego z 12 lutego 2019 r. Fundacja reprezentowana przez S.S. oraz A.S. przeniosła na rzecz Stowarzyszenia, reprezentowanego przez P.D. własność zabudowanej nieruchomości położonej w K. o powierzchni 399 m2 (przy ul. (...)).

/umowa k. 157 – 161/

Umową darowizny z 25 lutego 2019 roku, zawartą w formie pisemnej zwykłej z zastrzeżeniem dokonania w dniu 25 lutego 2019 r. i 1 kwietnia 2019 r. „przekazania” darowizny, Fundacja reprezentowana przez S.S. oraz A.S. darowała Stowarzyszeniu, reprezentowanego przez P.D. ponad dwieście rzeczy ruchomych, z których znaczna część miała w umowie wartość wskazywaną na kilka lub kilkanaście tysięcy złotych, obejmującą przedmioty służące do prowadzenia masowej korespondencji (jak na przykład system kopertujący (...) o wartości (...) zł, tunel pakujący o wartości (...) zł itp., jak i całościowe wyposażenie czterech serwerowni (serwery, switchy itp.) znajdujące się w lokalizacji ul. (...), ul. (...), w miejscowości S. oraz miejscowości Z. (tożsame z nieruchomościami będącymi przedmiotami umów darowizny z 4 stycznia 2019 r. i 12 lutego 2019 r.).

/umowa k. 163 – 164 oraz załączniki k. 164 odw. – 167/

W 2018 r. (i latach wcześniejszych) Fundacja dysponowała dziewięcioma nieruchomościami (ośmioma ujawnionymi w sprawozdaniu z działalności Fundacji w 2018 r. . W K. : siedzibą przy ul. (...), lokalem na cele biurowe przy ul. (...), lokalem przy ul. (...) (nieujawniony w sprawozdaniu k. 124, opisany w akcie notarialnym k. 135 odw.), W S. nieruchomością pod numerem (...), na której znajdowała się hala produkcyjno – magazynowa przeznaczona do obsługi wysyłek i przechowywania materiałów, nieruchomością pod nr(...) w Z.(ośrodek szkoleniowo – konferencyjny – k. 184). Nieruchomości te zostały podarowane Stowarzyszeniu. Podarowane nieruchomości służyły do obsługi korespondencji (wysyłania i odbierania listów do darczyńców) oraz do obsługi serwerów związanych z wykorzystywaniem i obsługą bazy danych darczyńców oraz zarządzania Fundacją (siedziba przy ul. (...))

Pozostałe nieruchomości (te które nie zostały podarowane Stowarzyszeniu) nie służyły do pozyskiwania środków finansowych. Są to: lokal biurowo – noclegowy przy ul. (...) w K. , ul. (...), W. (w 2018 r. przeznaczany na cele edukacyjne), (...) we W. – przeznaczany na cele edukacyjne oraz ul. (...) w B. – przeznaczany na cele edukacyjne.

/sprawozdanie z działalności Fundacji z 2018 r. k. 124 oraz akt notarialny k. 135/

Oba podmioty miały siedziby w tym samym miejscu – kamienicy w dzielnicy K. w K. pod adresem (...) (działka o powierzchni 399 m2 – np. k. 157 i 158). Nieruchomość ta należała do Fundacji, która udostępniała to miejsce również Stowarzyszeniu. Innymi słowy – tylko dzięki

zgodzie Fundacji Stowarzyszenie miało siedzibę w reprezentacyjnym miejscu. Stowarzyszenie przejęło tę nieruchomość, pozbawiając w całości możliwości korzystania z niej Fundacji.

Lokal nr (...) przy ul. (...)w W. wykorzystywany jest w chwili obecnej rzez wnioskodawcę jako adres do korespondencji (k. 3).

Ośmioma umowami darowizn z 29 marca 2019 r., zawartymi w formie pisemnej zwykłej z zastrzeżeniem wydania przedmiotu darowizny „w momencie podpisania niniejszej umowy, tj w dniu 18 marca 2019 r.” przeniesiono z Fundacji na Stowarzyszenie własność ośmiu samochodów osobowych w wieku od 5 do 2 lat (m.in. (...),(...),(...)i (...)).

/umowy darowizny k. 169 – 176/

40. Z zestawień opisanych w punktach 36 - 39 uzasadnienia wynika, że na skutek głównie darowizn przeniesiono z Fundacji na rzecz Stowarzyszenia dobra niematerialne oraz rzeczy, które generowały w każdym roku niemalże całość przychodów Fundacji. Chodzi o zespół praw na dobrach niematerialnych oraz rzeczy ruchomych i nieruchomości, które umożliwiały pozyskiwanie wpłat od darczyńców (w tym również całe „linie produkcyjne” do obsługi korespondencji. Operacja ta była przemyślana i obejmowała zarówno kwestie prawne jak i faktyczne (utrata dostępu do serwerów z zapisami bazy danych). W sensie ekonomicznym nastąpiło zatem оголошение Fundacji z całości majątku, który umożliwiał jej funkcjonowanie i realizację celów. Pozostawienie kilku nic nie znaczących z punktu widzenia pozyskiwania wpłat nieruchomości nie zmienia obrazu rzeczy. Przekazano również środki finansowe ((...)zł) oraz 8 samochodów pozbawiając Fundację możliwości bieżącego operacyjnego działania. Nadto z punktu 25 wynika, że suma transferów na rzecz Stowarzyszenia w 2019 r. kilkadziesiąt razy przekroczyła sumę transferów w latach poprzednich (uwzględniając szacunkową wartość nieruchomości oraz zespołu składników generujących rocznie przychód średnio w wysokości(...) złotych). Wprawdzie fundacja wskazywała w bilansach w ostatnim czasie wartość praw niemajątkowych na (...) zł ale to akurat nie odpowiada ekonomicznej rzeczywistości i może być co najwyżej podstawą odpowiedzialności prawnej członków zarządu sporządzających taki bilans – jeśli powyższa operacja w świetle przepisów dotyczących bilansów oraz stanu aktywów byłaby nieprawidłowa.

30. Uwaga poczyniona w punkcie 29 uzasadnienia otwiera drogę do pytania, czy działanie to było zgodne z prawem w kontekście podstaw likwidacji osoby prawnej. W ocenie Sądu zachowanie to było sprzeczne z art. 15 ust. 1 ustawy o fundacjach oraz postanowieniami statutu.

W zakresie sprzeczności z przepisem ustawy (art. 15 ustawy o fundacjach) asumpt do powyższej tezy dały rozważania poczynione w punktach 25 – 28.

Rozwijając tą kwestię należy wskazać, że chodzi o następujące pytanie: czy jakkolwiek organ Fundacji mógł podjąć decyzję o tak głębokim transferze majątku prowadzącym wyczerpania (choć nie całkowitego) środków finansowych i majątku Fundacji, w zakresie uniemożliwiającym dalsze osiągnięcie celu?

41. Odpowiedź na pytanie postawione w punkcie 40 uzasadnienia związana jest z następującymi uwagami. Wyczerpanie środków finansowych i majątku fundacji może być wynikiem różnych zdarzeń. Może być skutkiem nietrafnych inwestycji, obciążeń daninami publicznymi, zmian społeczno – gospodarczych wpływających na wycenę aktywów czy bilanse oraz szeregu innych jeszcze czynników. W przypadku wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji na skutek intencjonalnego działania organu uprawnionego do reprezentacji oczywistym jest jednak to, że zawsze należy na kwestię wyczerpania patrzeć przez pryzmat pierwszej przesłanki likwidacji fundacji, to jest osiągnięcia celu. Inaczej być nie może, gdyż system prawny byłby wówczas niespójny. W punktach 16 – 21 uzasadnienia rozważana była kwestia celu, dla którego fundacja została ustanowiona, W punkcie 20 uzasadnienia wskazano, że nie jest możliwa dowolność ustalania, czy cel fundacji został osiągnięty. Konsekwencją jest również to, że nie można uchylić tej podstawy likwidacji fundacji (wynikającej z przepisu ustawy) niejako tylnymi drzwiami, poprzez uznanie, że osoby fizyczne działające jako organ osoby prawnej (a zatem – co przyznać należy – jako osoba prawna zgodnie z art. 38 k.c.). mogą doprowadzić celowo do wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji a w ten sposób celowo do stanu, w którym na skutek tej arbitralnej decyzji cel fundacji nie może być osiągnięty – jeżeli dopuszczalność takiego zachowania nie wynika wprost ze statutu. W tej szczególnej sytuacji przesłanka osiągnięcia celu, dla którego powołana jest fundacja wyprzedza przesłankę wyczerpania środków finansowych i majątku. To zaś prowadzi do konkluzji, że dopuszczalność podjęcia decyzji o wyczerpaniu środków finansowych i majątku podlega kontroli jako element decydowania o dalszym istnieniu fundacji w kontekście celu, dla którego jest ustanowiona.

42. Element kontroli, o którym mowa w punkcie 41 uzasadnienia dotyczy zarówno kwestii podmiotu (organu), który w ramach przyjętej statutem organizacji osoby prawnej może podejmować takie decyzje jak i kwestii ochrony dobrej wiary podmiotów, które uzyskały przysporzenie na skutek czynności prawnej z fundacją (czynności będącej elementem

wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji uniemożliwiającego realizację celu, dla którego fundacja została powołana).

43. Odnosząc się do kwestii organu umocowanego do dokonywania czynności których efektem jest wyczerpanie środków finansowych i majątku fundacji, prowadzącego następnie do likwidacji fundacji, należy wskazać na następujące okoliczności. Zgodnie z § 15 ust. 2 statutu Fundacji *„Zarząd kieruje jej działalnością oraz reprezentuje Fundację na zewnątrz. Do Zarządu należy podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych do kompetencji Rady Fundacji”*. Zgodnie z § 15 ust. 4 (wymieniającym przykładowo zakres działalności zarządu), *„Zarząd: kieruje bieżącą działalnością Fundacji oraz reprezentuje Fundację na zewnątrz (...), d.) sprawuje zarząd majątkiem Fundacji (...)”*.

/Statut Fundacji, t.j. 8.6.2018 r., k.48 odw. – 49).

Zgodnie z § 17 statutu *„1. Fundacja może ulec likwidacji w razie osiągnięcia celu, dla którego była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku Fundacji.*

2. Decyzje w przedmiocie likwidacji podejmuje Rada Fundacji w drodze uchwały podjętej jednomyślnie.

3. Majątek Fundacji pozostały po zamknięciu rachunków podlega przekazaniu na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w Krakowie zgodnie z postanowieniem art. 5 ust. 4 ustawy o fundacjach.

4. Likwidatorem jest ostatni Zarząd.”

/Statut Fundacji, t.j. 8.6.2018 r., k.48 odw. – 49).

Z przytoczonych postanowień statutu, w kontekście swobody fundatora określenia w statucie organów fakultatywnych (w tym wypadku rady) o kompetencjach nadzorczych i innych wynika jednoznacznie, że jedynym organem uprawnionym do podejmowania decyzji o likwidacji Fundacji jest Rada Fundacji. W tym zakresie następuje ograniczenie ogólnej kompetencji Zarządu. Z uwagi na charakter czynności w postaci likwidacji Fundacji statut przewiduje jednomyślność uchwały dla tejże czynności. Jednomyślność (z uwagi na reguły znaczeniowe języka polskiego) wymaga pozytywnej decyzji wszystkich członków Rady Fundacji a nie tylko tych, którzy głosują. Jedyny wyjątek w zakresie jednomyślności obejmującej wszystkich członków Rady dotyczy sytuacji opisanej w § 13 ust. 5 statutu, to jest odwołania członka Rady. Jednomyślność dotyczy w tym wypadku wszystkich pozostałych członków (innych niż osoba, której dotyczy głosowanie). W sprawie zaś nie ulega wątpliwości, że żadnej uchwały w przedmiocie likwidacji Fundacji nie było.

44. Rada Fundacji ma uprawnienia decyzyjne nie tylko w przedmiocie likwidacji Fundacji. W ocenie Sądu, choć sporny jest w nauce prawa charakter prawny statutu fundacji, to jednak nie ulega wątpliwości, że przy jego wykładni znaczenie mają utrwalone zwyczaje. Niezależnie bowiem od tego, czy zakwalifikujemy statut jako zbiór przepisów prawa, czy jako czynność prawną, do której odnoszą się reguły wykładni oświadczeń woli, to w każdym z tych przypadków znaczenie ma długotrwała praktyka wskazująca na sposób rozumienia poszczególnych postanowień statutu. Praktyka wskazuje bowiem na utrwalone znaczenia poszczególnych wyrażeń zawartych w jednostkach redakcyjnych tekstu statutu.

45. W piśmiennictwie wskazuje się, że „statut - ze względu na sposób ustalania i z powodu, iż fundacja jest osobą prawną typu zakładowego - możemy uznać za zbiór przepisów prawa, który ustanowił fundator lub osoby przez niego upoważnione w ramach kompetencji określonej w art. 5 i 6 ustawy o fundacjach. Przyjąć więc należy normatywny charakter statutu fundacji (podobnie B. Niemirka, Statut fundacji, Warszawa 1995, s. 6, który uważa, że statut jest kompleksem obiektywnych norm prawnych). W doktrynie istnieją jednak rozbieżności odnośnie do definiowania charakteru prawnego statutu (zob. choćby M. Gersdorf, J. Ignatowicz, Ustawa o spółdzielniach i ich związkach. Komentarz, Warszawa 1985, s. 26; E. Smoktunowicz, Prawo zrzeszania się w Polsce, Warszawa 1992, s. 180 i n.). Spotkać można bowiem poglądy uznające statut za indywidualny akt organizacji (tak E. Gniewek (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, pod red. E. Gniewka, Warszawa 2004, s. 132), akt prywatnoprawny (L. Stecki, Fundacja, cz. I, op. cit., s. 217-218), czynność prawną, do której odnoszą się reguły dotyczące oświadczeń woli (Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, pod red. Z. Radwańskiego, t. II, Prawo cywilne - część ogólna, Warszawa 2002, s. 86-87) – A. Kidyba w: H. Cioch, A. Kidyba, Ustawa o fundacjach. Komentarz Opublikowano: LEX 2007, LEX/el – uwagi do art. 4).

46. W przypadku statutu ujmowanego jako czynność prawną, podstawą do odwoływania się do ustalonych zwyczajów, w tym w obrębie fundacji, jest art. 65 § 1 k.c. W przypadku traktowania statutu jako przepisów ustanowionych przez fundatora w oparciu o art. 5 i 6 ustawy o fundacjach, podstawą są ogólne reguły odnoszące się do wykładni aktów prawnych. W ich wypadku również znaczenie ma zwyczaj, rozumiany szczególnie – jako utrwalony sposób użycia danych zwrotów językowych. W poszukiwaniu obiektywizacji wykładni przepisów część autorów,

w najnowszych opracowaniach, zwraca uwagę na typowe konteksty, w jakich używa się słów (koncepcja tzw. lineaży – łańcuchy użycia danego wyrażenia – wielokrotne jego ugruntowania na tle danego stanu rzeczy). Są one oderwane od psychologicznie ujmowanych intencji nadawcy komunikatu. Koncepcje oparte na tym założeniu zwracają uwagę na publiczny charakter i niezależność znaczenia od indywidualnych intencji i subiektywnych przekonań użytkowników (M. Matczak, *Imperium tekstu: Prawo jako postulowanie i urzeczywistnianie świata możliwego*, Warszawa 2019, s. 97 – 105). Znaczenie badania kontekstu wykracza poza typowo językowe analizy, gdyż rozciąga się również na zakres spraw objętych daną regulacją i jej cel oraz kontekst społeczny. M. Matczak wskazuje, że analiza kontekstu zwrotów językowych to „analiza kontekstu tego użycia” (M. Matczak, *Imperium tekstu ...*, s. 277). Wszystkie wypowiedzi zawarte w różnych dokumentach związanych z analizowanym tekstem są równoległymi użyciami wyrażen występujących w tekście prawnym. Wszystkie odnoszą się do zakresu spraw objętych danym aktem prawnym, w tym problemów społecznych, które dany akt prawny ma rozwiązać. Analiza tych „równoległych do tekstu prawnego wypowiedzi pozwala interpretatorowi ustalić kontekst wypowiedzi prawodawcy, a przez to jej celi funkcję poszczególnych przepisów. Świadomość, jaki problem w świecie rzeczywistym chciał rozwiązać prawodawca, do jakich sytuacji odnosił się, tworząc tekst prawny, pozwala interpretatorowi zidentyfikować elementy rzeczywistości pozatekstowej, do których odnoszą się wypowiedzi zawarte w interpretowanym tekście. Dzięki temu możliwe jest ustalenie sytuacji w świecie, do których odnosi się ten tekst (...)” M. Matczak, *Imperium tekstu ...*, s. 282).

47. Problem wykładni, o której mowa w punktach 45 i 46 uzasadnienia dotyczy zwrotu „nadzorowanie wszystkich dziedzin działalności Zarządu Fundacji” (kompetencja Rady Fundacji § 14 ust. 1 lit. f statutu), zwrotu „kieruje bieżącą działalnością Fundacji” oraz sformułowania „sprawuje zarząd majątkiem Fundacji” (kompetencje Zarządu § 15 ust. 4 statutu). Statut Fundacji nie przewiduje *expressis verbis* rozróżnienia na czynności zwykłego zarządu i przekraczające zakres zwykłego zarządu (z odmiennymi regułami reprezentacji bądź współdziałania organów). W przypadku Fundacji mamy jednak do czynienia z utrwaloną praktyką polegającą na tym, że w odniesieniu do poważnych, istotnych czynności prawnych, które przekraczają zakres zwykłego zarządu utrzymała się praktyka polegająca na występowaniu przez Zarząd do Rady Fundacji o wyrażenie zgody na dokonywanie tychże czynności. W toku funkcjonowania Fundacji Rada Fundacji podejmowała uchwały dotyczące nabycia lub kredytowania nieruchomości. W uchwale z 6 stycznia 2007 r. Rada Fundacji udzieliła Zarządowi Fundacji „upoważnienia” do dokonania

zakupu nieruchomości przy ul. (...) w K. w cenie (...)zł oraz zaciągnięcia kredytu w kwocie (...) zł na dokonanie tegoż zakupu (k. 182). Identyczne w swej treści uchwały zapadły również w odniesieniu do nieruchomości w Z. (ośrodek szkoleniowo – konferencyjny) – upoważnienie do zaciągnięcia kredytu w wysokości (...) zł na zakup tej nieruchomości – uchwała z 17 października 2016 r. (k. 184) oraz w odniesieniu do nieruchomości w S. (budynek biurowo – magazynowo – usługowy) – upoważnienie do nabycia i zaciągnięcia na ten cel kredytu w wysokości (...)zł - uchwała z 8 grudnia 2011 r. (k. 186).

/uchwały k. 182, 184, 186/

48. Utrwalona praktyka wskazuje zatem, że nadzór był rozumiany w obrębie Fundacji jako zespół czynności, w ramach których w odniesieniu do czynności prawnych wpływających istotnie na sytuację majątkową Fundacji, czynności nadzorcze były wykonywane w formule *ex ante*. Kontrola następowała zatem przed złożeniem oświadczenia woli przez Zarząd. Zarząd zaś oczekiwał na akceptację oświadczenia woli przed jego złożeniem. Kompetencje Zarządu doznały zatem ograniczeń w tym zakresie, poprzez takie rozumienie zwrotów: „kieruje bieżącą działalnością Fundacji” oraz „sprawuje zarząd majątkiem Fundacji”, z których wynikało, że Zarząd sprawuje zarząd w pełni samodzielnie, za wyjątkiem czynności odpowiadających znaczeniowo pojęciu czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Skoro zaś taka była utrwalona praktyka w obrębie Fundacji i tak rozumiano postanowienia statutu, to nie zachodziła potrzeba jego nowelizacji w kierunku użycia określonych zwrotów językowych, przewidujących wprost takie kompetencje Rady Fundacji. Taki sposób rozumienia postanowień Statutu przez Zarząd i Radę Fundacji nie był sprzeczny z regułami języka polskiego, albowiem pojęcie nadzoru („kontrolowanie lub pilnowanie kogoś lub czegoś”) obejmować może akty kontroli przed, w trakcie i po dokonaniu czynności. O zakresie znaczenia sformułowania „nadzór” decyduje zatem praktyka danej osoby prawnej – jeżeli w danej materii nie ma jednoznacznych uregulowań ustawowych. W wypadku ustawy o fundacjach regulacji takiej brak a swoboda w tym zakresie pozostawiona jest fundatorowi.

49. Jednocześnie – dokonując oceny w świetle wniosku o zabezpieczenie – która to ocena może się (co oczywiste) różnić od ostatecznej konkluzji w ramach rozstrzygnięcia o roszczeniach uprawnionego – należy podkreślić, że postępowanie Zarządu należy ocenić również w świetle paremii *venire contra factum proprium nulli conceditur* (nie można uznać czyjś postępowania, jeżeli jest ono niezgodne z faktem przez niego stworzonym). To jeszcze inne zagadnienie, niż

kwestia wykładni statutu, rzutujące jednak na ocenę ważności czynności prawnych. Wprawdzie przytoczona paremia nie „obowiązuje” (z mocy nakazu), lecz z mocy *imperio rationis* (siłą argumentacji)” (Z. Radwański, K. Mularski, w: Z. Radwański, A. Olejniczak (red.), *Protestatio facto contraria non valet*, System Prawa Prywatnego, Tom 2, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2019, s. 161). Zakaz postępowania w sposób sprzeczny z własnymi czynami, nie może być rozumiany dosłownie. Oznaczałby on bowiem, że „nikt i nigdy, działając w sferze prawa prywatnego, nie mógłby zmienić swojego wcześniejszego postępowania, dokonanych wyborów, złożonych oświadczeń itd. Z tego powodu, prawidłowe zrozumienie sensu omawianej reguły wymaga sięgnięcia do drugiej części wyrażającej ją paremii. Wskazuje ona wyraźnie, że działanie sprzeczne z własnym postępowaniem pozostawać musi z jakichś powodów „niedozwolone” (*nulli conceditur*), „nieważne”, „nieliczące się” (*non valet*) czy wreszcie – używając archaicznego dziś znaczenia tego słowa – „nieprzystojne” (*non licet*). (...) Ocena ta, co również wydaje się nie budzić wątpliwości, ma przy tym wyraźne tło słusznościowe. Bezpośrednio wyraża je najczęstsza ze słownych formuł tej reguły, w której mowa wprost, że postępowanie *contra factum proprium* jest niegodne (*non licet*) – i wskazująca zarazem jasno, że mowa tu o punktach odniesienia w sferze aksjologii, nie zaś czystej pragmatyki” (M. Grochowski, *Venire contra factum proprium a zaufanie i „słabość sytuacyjna”* w: M. Boratyńska red., *Ochrona strony słabszej stosunku prawnego. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Adamowi Zielińskiemu*, Warszawa 2016, s. 173). Reguła ta chroni zaufanie, które wytwarza się na skutek określonego zachowania. W tym wypadku ma znaczenie dla oceny zgodności z zasadami współżycia społecznego osób tworzących zarząd Fundacji, które to osoby nagle odstąpiły od dotychczasowego modelu postępowania, nie informując Rady Fundacji o podjętych działaniach.

50. Uwagi zawarte w punktach od 25 do 49 uzasadnienia można podsumować w sposób następujący. Zespół czynności prawnych obejmujących transfer majątku i środków finansowych Fundacji dokonany przez kilka miesięcy 2019 r. na rzecz jednego podmiotu – Stowarzyszenia, niejako z dwóch powodów powinien być poddany kontroli Rady Fundacji. Po pierwsze niektóre z tych czynności dotyczące baz danych i programu komputerowego oraz nieruchomości i ruchomości umożliwiających wykorzystywanie bazy danych darczyńców obejmowało aktywa o istotnej wartości w bilansie Fundacji. Dotychczasowa wieloletnia praktyka funkcjonowania Fundacji wskazuje, że z samego tego faktu powinna być na nie uzyskana zgoda Rady Fundacji. Do takiego wniosku prowadzi nawet sama wykładnia literalna, w myśl której znaczenie mają reguły znaczeniowe zwrotów użytych w statucie, jeżeli są niesprzeczne z regułami języka polskiego a o

ich treści wnioskujemy również w oparciu o utrwalone w praktyce danej osoby prawnej zwyczaje. Nadto nie powinno się udzielać akceptacji zachowaniu, które narusza reguły zaufania w obrocie. Nawet jednak gdyby nie podzielić tego zapatrywania, to i tak należy dojść do wniosku, że zespół czynności podjętych na początku 2019 r. prowadził do ziszczenia się przesłanek likwidacji osoby prawnej – Fundacji. Decyzja w tym zakresie jest jednak zastrzeżona wprost postanowieniami statutu do Rady Fundacji. Decyzji zaś w tym przedmiocie, podjętej jednomyślnie nie było.

41. Wszystkie te czynności skutkowały bowiem przysporzeniem niemalże całości majątku i środków finansowych na rzecz jednego podmiotu – innej osoby prawnej. W punkcie 39 uzasadnienia wskazano, że w sensie ekonomicznym nastąpiło ogołocenie Fundacji z całości majątku, który umożliwiał jej funkcjonowanie i realizację celów a przysporzenia tego dokonano na rzecz innej osoby prawnej – Stowarzyszenia, wcześniej po prostu współdziałającego z Fundacją. Zachowanie takie polega zatem na podjęciu i realizacji decyzji o doprowadzeniu jednej osoby prawnej do stanu, w którym nie będzie mogła funkcjonować, po to by jego funkcje przejęła inna osoba prawna. Operacji takiej nie uzasadnia ewentualna zbieżność celów obu osób prawnych. Niezgodnie z zasadami uczciwego obrotu i dobrej wiary dokonano czynu przeciwko Fundacji, w celu dbałości o interes innej osoby prawnej. Doszło zatem do złamania podstawowego obowiązku każdego organu osoby prawnej, jakim jest lojalność wobec osoby prawnej, której organem jest konkretny zarząd. Złamania tej lojalności nie uzasadnia ewentualna zbieżność celów obu osób prawnych. Cele Fundacji (m.in. „propagowanie i ochrona kulturalnej spuścizny cywilizacji chrześcijańskiej”) określone w § 8 Statutu Fundacji, realizowane są w formach przewidzianych w § 9 Statutu Fundacji, min. W pkt 6 „finansowe i rzeczowe wspieranie działalności oświatowej, kulturalnej, charytatywnej oraz religijnej (w tym w formie darowizn i pożyczek, także nieoprocentowanych) podmiotów krajowych i zagranicznych, a w szczególności fundacji i stowarzyszeń, których celem jest bezpośrednio prowadzenie albo wspieranie wskazanej powyżej działalności’. /Statut Fundacji, t.j. 8.6.2018 r., k.46 odw. – 47). Zarząd osoby prawnej zobowiązany jest jednak do lojalności nie względem abstrakcyjnie ujmowanych zasad i wartości, lecz względem osoby prawnej, której organem jest zarząd. I dopiero w ramach tej lojalności powinno następować realizowanie celów istnienia osoby prawnej. Podmiotowość prawną ma bowiem Fundacja a nie jej cel.

52. Na ocenę wyrażoną w punkcie 51 uzasadnienia wpływ miało całościowe zestawienie wszystkich czynności prawnych. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w ramach kompetencji

Zarządu leżało dokonywanie pojedynczych przysporzeń na rzecz innych podmiotów posiadających cele zbieżne z Fundacją. W niniejszej sprawie istotą sporu nie jest jednak ocena pojedynczych czynności lecz całego ich zespołu. W nauce (w metodologiach różnych nauk, w tym prawa) zauważa się, że istnieją sytuacje, w których zmiana ilościowa prowadzi do zmiany jakościowej. Jeśli majątek danej osoby prawnej wynosiłby 100 zł, to dokonanie darowizny złotówki nie zmienia nic w ogólnej ocenie wpływu przysporzenia na sytuację majątkową osoby prawnej. Dokonanie stu przysporzeń po jednej złotówce, przy zachowaniu reguł zdrowego rozsądku, nie może być jednak oceniane jako zmiana ilościowa nie będąca zmianą jakościową. Innymi słowy w niniejszej sprawie wcale nie ma problemu czy organ osoby prawnej – Fundacji, mógł dokonywać przysporzeń na rzecz Stowarzyszenia. To bowiem w świetle statutu nie ulega wątpliwości. Problemem jest to, czy mógł dokonać ich w takim rozmiarze. Dotychczasowe uwagi prowadzą do wniosku, że nie.

53. Sąd, jak to już zostało wskazane powyżej, nie podzielił argumentacji Stowarzyszenia, wskazującego na swoiste działanie w stanie wyższej konieczności (działanie zarządu w pierwszej połowie 2019 r. jako przeciwstawienie się „wyprowadzeniu przez Przewodniczącego Rady Fundacji pieniędzy poza granice Polski”). Jest to bowiem pytanie o to, czy zarząd danej osoby prawnej może w celu ochrony majątku osoby prawnej, dokonać identycznego ze skutkami rozporządzenia całościowego na rzecz innego podmiotu, realizując niebezpieczeństwo, przed którym chce uchronić osobę prawną ale w innej postaci. Jak już zostało wskazane, jest to zagadnienie kolejność lojalności – celu czy bytu osoby prawnej. Na rozprawie w dniu 29 września 2020 r. S. O. wprost zeznał, że po prostu dokonał oceny, że cele Fundacji powinny być realizowane w Stowarzyszeniu: „Postanowiliśmy przesunąć tą istotną część majątku aby zagwarantować dalszą realizację celów obu podmiotów, bo to nie jest tak, że zamierzaliśmy zlikwidować Fundację” (k. 2080 odw. 02:31:50). Ze zdania tego wynika w pewnym sensie przekonanie o nadrzędności celu nad Fundacją i przypisaniu sobie prawa decydowania w którym podmiocie cel ten będzie lepiej realizowany. Jak już zostało to wcześniej wskazane, nie negując wkładu S.O. w tworzenie i rozwój Fundacji, nigdy nie był on Fundatorem i nie może sobie przypisywać roli kolidującej z konstrukcją osoby prawnej – osoby wpływającej całościowo na istnienie i los osoby prawnej typu fundacyjnego.

45. Wszelkie ustalenia będące podstawą zabezpieczenia wynikają jedynie z uprawdopodobnienia okoliczności wskazanych w treści wniosku.

46. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w części dotyczącej roszczeń pieniężnych nie zasługiwał zatem na uwzględnienie postanowieniem częściowym, pomimo braku zmiany oceny Sądu odnośnie dokonanych czynności.

47. Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interes stron w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę (art. 730¹ k.p.c.).

48. Warunkiem udzielenia zabezpieczenia jest, w świetle przytoczonych przepisów, jednocześnie uprawdopodobnienie roszczenia oraz że brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Uprawniony uprawdopodobnił roszczenie – co do zasady (odnośnie wysokości uzasadnienie zawiera uwagi krytyczne). Uprawniony nie uprawdopodobnił jednak, że brak zabezpieczenia roszczeń pieniężnych uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia.

Sędzia

Krzysztof Kurosz